

Huy Değişir Mi?

Âlimler huyun değişip değişmemesi hakkında diyorlar ki:

1- Huy değişmez. Çünkü bir hadis-i şerifte, (Bir dağın yerinden ayrıldığını işitirseniz tasdik edin. Ama bir kişi huyunu değiştirmiştir derlerse tasdik etmeyin. Çünkü insanın yaratılıştaki huy devam eder) buyuruluyor. Bu bakımdan portakal çekirdeğinden ceviz olmaz. Gazap, şehvet gibi insanın fitratında olan şeyler yok edilemez. Onun için can çıkar huy çıkmaz denmiştir.

2- Huyun, insanla birlikte yaratılmış olanı değiştirilemez, sonradan hasıl olanı değişebilir. Evet gazap ve şehvet terbiye ile yok edilemez. Fakat dinimiz de bunların yok edilmesini değil, terbiye edilmesini emrediyor. Terbiye edilince de zararları önleniyor. Terbiye etmek başka, yok etmek başkadır. Nasihat ile insan terbiye edilebilir. Onun için Kur'an-ı kerimde mealen, **(Nasihat et, nasihat müminlere elbette fayda verir)** buyuruluyor. (Zariyat 55)

(İnsan huyunu değiştiremez. Çünkü yaratılıştaki huy devam eder) hadis-i şerifi, yaratılıştaki huyların değişmeyeceğini gösterir. Fakat, **(Huyunuzu güzelleştirin) (Herkes, Müslümanlığa elverişli olarak dünyaya gelir. Bunları sonra anaları babaları, gayrimüslim ve imansız yapar)** hadis-i şerifleri de, huyun değişebileceğini gösterir. Evet portakal çekirdeğinden ceviz olmaz. Fakat bakıp, aşılırsa, çekirdeksiz tatlı, iri portakal olur. Akılsız hayvanı bile ehlileştirmek, ona bazı alışkanlıklar kazandırmak mümkündür. Mesela av hayvanına, avını yememesi, tuttuğu avı getirmesi öğretiliyor. Akıllı insanın terbiyesi, huyunun değiştirilmesi ise daha kolaydır.

3- Huy sonradan elde edilir ve değiştirilebilir. Âlimlerinin çoğu bu üçüncü görüşü benimsemişlerdir. Onlara göre;

(Evladınıza ikram edin, onları edep, terbiyeli yetiştirin!),

(Hepiniz, bir sürünün çobanı gibisiniz. Çoban sürüsünü koruduğu gibi, siz de evinizde ve emriniz altındakileri Cehennemden korumalısınız! Onlara Müslümanlığı öğretmezseniz, mesul olursunuz) hadis-i şerifleri gösteriyor ki, insanlar iyiliğe elverişli olarak doğar. Sonra, nefsin kötü arzuları ve güzel ahlakı öğrenmemek ve kötü arkadaşlarla düşüp kalkmak, çevrenin etkisiyle kötü huyları meydana getirir.

Kötü alışkanlık, haram işlemeye alışmak demektir. Haram olmayan şeyi kullanmaya, mesela çay içmeye kötü alışkanlık denmez. İçki, kumar, esrar, zina alışkanlığı [bağımlılığı] birer kötü alışkanlıktır. Kötü alışkanlıklara elini veren kolunu alamaz. Onun için **alışmış kudurmuştan beterdir** denir.

Kötü alışkanlıklara çevrenin etkisi büyüktür. Çevreyi değiştirmeli, iyi insanlarla beraber olmalı, her haramdan kaçmaya çalışmalı ve bilhassa namazı asla aksatmamalıdır. Çünkü Cenab-ı Hak, **(Namaz insanı fahşa ve münkerden, [yani her türlü kötülükten] alıkoyar)** buyuruyor. Salih kimselerin kontrolü altında namaza devam eden kimse, her türlü kötü alışkanlıktan kurtulur, tertemiz insan olur.

Oruç ile, insan güçlü bir irade kuvveti kazanır. Alkol, uyuşturucu gibi, kötü alışkanlıklardan oruç vesilesi ile kurtulanlar çok görülmektedir. Allah'ın emri olduğu için, ramazanda bir ay oruç tutan bir Müslüman, Allahü teâlânın emirlerini yapmak alışkanlığını da kazanır. Böylelikle, Onun başka emirlerini yapmaya da gayret ve kabiliyet elde eder.

Kaynak: dinimizislam.com